

Vlada Republike Hrvatske

**Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske
za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
za poglavlje 22. "Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata"**

Zagreb, 25. lipnja 2008. godine

**MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O PRISTUPANJU
REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI**

PREGOVARAČKO STAJALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

**POGLAVLJE 22 – REGIONALNA POLITIKA I
KOORDINACIJA STRUKTURNIH INSTRUMENTATA**

I. SAŽETAK PREGOVARAČKOG STAJALIŠTA

Republika Hrvatska prihvaća pravnu stečevinu Europske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem 22. "Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata", kakva je na snazi 1. ožujka 2008. godine te je spremna ostvariti njenu punu provedbu do pristupanja EU. Za potrebe priprema za članstvo, Hrvatska u ovoj fazi smatra rujan 2009. ciljnim razdobljem dovršetka pregovora o pristupanju EU.

Republika Hrvatska ne traži trajna izuzeća niti prijelazna razdoblja za provedbu pravne stečevine obuhvaćene ovim poglavljem.

Republika Hrvatska očekuje da će joj pristup svim postojećim programima kohezijske politike EU biti omogućen od dana pristupanja EU, pod istim uvjetima koji su se primjenjivali na države iz petog vala proširenja.

II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

II.a. Socioekonomski kontekst

Nakon stjecanja neovisnosti 1991. godine, Republika Hrvatska je izgradila funkcionalno tržišno gospodarstvo. U svrhu postizanja održivog rasta i bržeg smanjenja razlike u dohotku u odnosu na prosjek EU, Hrvatskoj predstoji rješavanje pitanja vanjskih neravnoteža, socioekonomskih razlika, kao i rješavanje pojedinih prostornih pitanja i pitanja iz područja zaštite okoliša.

Nakon provedbe stabilizacijskog programa u listopadu 1993. godine, hrvatsko gospodarstvo zabilježilo je relativno stabilan rast. Prosječna stopa rasta BDP-a u razdoblju od 1995. do 2007. iznosila je 4,5%, dok se gospodarski rast u 2007. godini povećao na 5,6%. Iskazano u tekućim cijenama, BDP po glavi stanovnika 2007. godine iznosio je 8.445 eura, ili 58%¹ prosjeka EU-27 mjerenog BDP-om po glavi stanovnika prema standardu kupovne moći (PPS), prema procjenama Eurostata².

U posljednjih nekoliko godina, na rast proizvodnje u Hrvatskoj je prije svega utjecao rast ulaganja i osobna potrošnja, dok je udio rasta neto izvoza bio uglavnom negativan. Zbog toga je stalna razlika između štednje i ulaganja dovela do povećanja deficita tekućeg računa i rasta inozemnog duga, pri čemu je na kraju 2007. godine deficit tekućeg računa dostigao razinu od 8,6% BDP-a, a inozemni

---

¹ Siva ekonomija nije uključena (nepotpuni podaci o nacionalnim računima)

² Statistički ured Europskih zajednica

dug 87,6% BDP-a, što znači da smanjenje vanjske osjetljivosti i dalje ostaje jedan od glavnih makroekonomskih izazova.

Niska inflacija održala se od 1995. godine. Prosječna godišnja stopa inflacije u razdoblju od 1995. do 2007., mjerena indeksom potrošačkih cijena, iznosila je oko 3,2%, dok je prosječni godišnji indeks potrošačkih cijena 2007. godine iznosio 2,9%. Fiskalna konsolidacija započeta 2004. godine uspješno je nastavljena i omogućila je smanjenje fiskalnog deficita (neto pozajmljivanja/zaduživanje) sa -4,3% BDP-a u 2004. na -1,6% BDP-a 2007. godine prema metodologiji ESA 95. To je ujedno doprinijelo smanjenju duga opće države sa 43,2% BDP-a u 2004. godini na 37,9% BDP-a u 2007.

Stabilnom makroekonomskom okviru do određene je mjere suprotstavljeno manje zadovoljavajuće stanje glede **socioekonomskih razlika**, kako na regionalnoj tako i na nacionalnoj razini. Premda je Hrvatska relativno malo gospodarstvo, postoje značajne socioekonomske razlike između županija (razina NUTS 3) u smislu demografskih kretanja, gospodarske aktivnosti i stopa rasta. Stanovništvo je koncentrirano u nekoliko regionalnih središta, s najvećom gustoćom naseljenosti u Gradu Zagrebu. Podaci o lokaciji registriranih gospodarskih subjekata za 2006. godinu pokazuju da je gospodarska aktivnost u velikoj mjeri smještena u velikim urbanim središtima (Zagrebu, Splitu i Rijeci) i u okolnom području tih gradova. Na razini NUTS 3, najrazvijenija hrvatska županija je 2005. godine imala 3,4 puta veći BDP po glavi stanovnika od najmanje razvijene županije. Usporedba na razini NUTS 2 pokazuje slična kretanja. U smislu BDP-a po glavi stanovnika (prema paritetu kupovne moći), najrazvijenije područje je Sjeverozapadna Hrvatska, koje dostiže 64,3% prosjeka EU-27, a slijedi ga Jadranska Hrvatska sa 47,6% i Panonska Hrvatska s 34,5%.

Kretanja na hrvatskom tržištu rada ukazuju na relativno nizak udio stanovništva na tržištu rada. Prema Eurostatu i Anketi o radnoj snazi u RH, 2007. godine stopa aktivnosti za radno sposobno stanovništvo (starosti od 15 do 64 godina) bila je 63,2 u usporedbi sa 70,5% prosjeka EU-27. U istom razdoblju, stopa zaposlenosti za stanovništvo od 15 do 64 godina popela se na 57%, u usporedbi sa 65,4% EU-27.

Usprkos specifičnostima tržišta rada u Hrvatskoj na koje su se odrazili čimbenici tranzicije i domovinskog rata, bilježi se trend smanjenja nezaposlenosti u Hrvatskoj³. Naime, ukupna ILO stopa nezaposlenosti pala je sa 14,7% 2002. godine na 11,2% 2006. godine, dok je u 2007. godini prosječno iznosila 9,6% u usporedbi sa 7,1% u EU-27. Međutim, tržište rada i dalje pokazuje relativno visoke stope nezaposlenosti među mladima i dugotrajno nezaposlenima, u odnosu na prosjek EU. U tom smislu, u nadolazećem razdoblju potrebno je nastaviti s naporima usmjerenim na cjeloživotno obrazovanje i stvaranje uvjeta za razvoj društva temeljenog na znanju, koje je daljnji nužni preduvjet za nastavak pozitivnih trendova na tržištu rada u Hrvatskoj.

Kada je riječ o **prostornim obilježjima**, Hrvatska ima jedinstven i dobro očuvan okoliš s četiri biogeografska područja, kao i raznolikost terena i visoku bioraznolikost, što čini osnovu njenog gospodarskog i društvenog kapitala. No ti čimbenici doprinose i ograničenom pristupu nekim područjima, otežanim uvjetima naseljavanja i otežanoj organizaciji gospodarskih djelatnosti. Proteklih godina sustav zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj stalno se unapređuje, ali da bi dostigao odgovarajuću razinu usluga i standarda u zaštiti okoliša i u potpunosti bio u skladu s pravnom stečevinom potrebna su značajna ulaganja, posebice u području otpada, voda i sprječavanja industrijskog onečišćenja. S tim u vezi potrebno je postići odgovarajuću ravnotežu između potrebe za gospodarskim razvojem i zaštite okoliša.

---

³ Podaci Ankete o radnoj snazi

Nakon pristupanja EU, Republika Hrvatska će i dalje usmjeravati napore na svladavanje navedenih izazova, kroz korištenje instrumenata kohezijske politike, a kako bi se poboljšali uvjeti za rast i zapošljavanje te što brže uhvatio korak s prosjekom EU.

II.b. Usklađenost postojećeg zakonodavstva

Proračunski postupak u Republici Hrvatskoj izrađuje se u skladu s načelom višegodišnjeg planiranja, u okviru kojega Hrvatski sabor usvaja proračun za tekuću godinu i priprema proračunske projekcije za iduće dvije godine. Fleksibilnost proračuna osigurava se kroz mogućnost preraspodjele 5% sredstava među proračunskim korisnicima i stavkama ili veće preraspodjele kroz posebne procedure Vlade.

Zakon o proračunu iz 2003. godine (NN 96/03) uređuje instrumente za upravljanje javnim izdacima; planiranje, pripremu, usvajanje i provedbu proračuna; upravljanje imovinom i dugom, upravljanje javnim dugom; zaduživanje; jamstva države i lokalne samouprave; proračunske odnose u javnom sektoru; računovodstvo; unutarnju kontrolu i nadzor proračuna.

Regionalnu politiku u Republici Hrvatskoj uređuje nekoliko pojedinačnih zakonskih akata, koji uređuju posebna razvojna pitanja, kao i razvoj posebno nerazvijenih dijelova Hrvatske. U pripremi je novi Zakon o regionalnom razvoju, koji bi trebao predstavljati okvirni zakon za upravljanje regionalnim razvojem u Hrvatskoj, na razini NUTS 2 i NUTS 3.

Državni zavod za statistiku objavio je 27. ožujka 2007. Nacionalnu klasifikaciju prostornih jedinica za statistiku, kojom je Hrvatska podijeljena u tri NUTS 2 regije:

1. Sjeverozapadna Hrvatska;
2. Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska;
3. Jadranska Hrvatska.

Zakon o poticanju ulaganja, kao pravni okvir za upravljanje, kako poticajima za početna ulaganja u Hrvatskoj tako i za regionalni razvoj Hrvatske (zasnovan na ulaganjima) na razini NUTS 2 i NUTS 3, usvojen je u prosincu 2006. godine (NN 138/06). Zakon je u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom EU, kao i s načelima kohezijske politike EU.

Zakon o javnoj nabavi (NN 110/07), koji je na snazi od 1. siječnja 2008. godine, prenio je u nacionalno zakonodavstvo pravnu stečevinu EU iz područja **javnih nabava**. U skladu s člankom 174. Zakona, Vlada Republike Hrvatske donijela je podzakonske uredbe:

1. Uredbu o uvjetima primjene Jedinstvenog rječnika javne nabave (NN 13/08);
2. Uredbu o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama (NN 13/08);
3. Uredbu o objavama i evidenciji javne nabave (NN 13/08);
4. Uredbu o provođenju nadzora kroz obavljanje preventivno-instruktivne djelatnosti (NN 14/08);
5. Uredbu o sadržaju i načinu dostavljanja izvješća o javnoj nabavi (NN 14/08);
6. Uredbu o popisu obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi (NN 14/08) i
7. Uredbu o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe u sustavu javne nabave (NN 54/08).

Zakonodavni okvir o sustavu javne nabave uveo je sljedeće nove elemente u javnu nabavu:

- nove osnovne pojmove;
- iste postupke za sve vrijednosti nabave;

- natjecateljski dijalog kao novi postupak javne nabave;
- okvirni sporazum;
- novo određenje ugovora o javnim uslugama, čiji su predmet usluge unutar značenja Dodatka II. A i Dodatka II.B Zakona;
- obvezu objavljivanja obavijesti o početku postupka javne nabave u slučaju dodjele ugovora o javnim uslugama iz Dodatka II. B;
- odredbe o elektroničkoj dostavi ponuda;
- elektroničku dražbu i dinamički sustav nabave, kao elektroničke načine provođenja postupaka javne nabave;
- novi elektronički sustav obavijesti o javnoj nabavi;
- korištenje Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV);
- dostupnost pravne zaštite u svim fazama postupka.

Zakon o javnoj nabavi utvrđuje pet različitih postupaka i tri načina javne nabave. Postupci javne nabave uključuju otvorene postupke, ograničene postupke, pregovaračke postupke uz prethodno objavljivanje obavijesti o ugovoru ili bez prethodnog objavljivanja obavijesti o ugovoru; natjecateljski dijalog i natječaje za projekte. Načini javne nabave su: okvirni sporazum, elektronička dražba i dinamički sustav nabave.

Navedenim Zakonom o javnoj nabavi, Republika Hrvatska uvela je isti sustav javne nabave kakav je uspostavljen uredbama Europske unije o javnoj nabavi (čak i za nabave procijenjene vrijednosti ispod one europskih pragova). Važeći europski pragovi utvrđeni su u navedenoj Uredbi o objavama i evidenciji javne nabave. Izmjenama i dopunama ove Uredbe, ti će pragovi biti ispravljani u skladu s povremenim promjenama u vrijednosti eura u odnosu na posebna prava vučenja (koja su redom najavljena u Uredbi Europske komisije). Odredbe o obvezi objavljivanja u Službenom listu Europske unije, za nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili viša od europskih pragova, stupit će na snagu na dan pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Nacrt Strategije za razvoj sustava javnih nabava i Akcijski plan za provedbu Strategije za razvoj sustava javne nabave pripremljeni su u uskoj suradnji s Europskom komisijom. Sustav javnih nabava uključuje javne ugovore, koncesije, javno-privatno partnerstvo i pravnu zaštitu u postupcima javne nabave. Vlada Republike Hrvatske je usvojila Strategiju za razvoj sustava javne nabave i Akcijski plan za provedbu Strategije za razvoj sustava javne nabave u lipnju 2008., zajedno s Odlukom o osnivanju koordinativnog tijela za praćenje provedbe mjera u sustavu javne nabave, čije su zadaće:

- prikupljati, pratiti i analizirati podatke o poduzetim mjerama u sustavu javne nabave;
- jačati edukativne programe i predlagati nove mjere edukacije u skladu s potrebama sudionika u sustavu javne nabave;
- pratiti provedbu Strategije razvoja sustava javne nabave s pripadajućim Akcijskim planom;
- unaprijediti djelotvornost provedbenih mjera Akcijskog plana;
- jačati međuinstitucionalnu suradnju u provedbi mjera Akcijskog plana;
- podnositi mjesečno izvješće iz područja svoje djelatnosti Vladi Republike Hrvatske,

Prema članku 169., stavku 4. Zakona o javnoj nabavi, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 8. svibnja 2008. usvojila Uredbu o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe u sustavu javne nabave. Svrha Uredbe je unaprijediti stručnu sposobnost, učinkovitost i djelotvornost svih sudionika u javnoj nabavi.

Uredba o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe u sustavu javne nabave uređuje program izobrazbe o javnoj nabavi, organizaciju i kategorije izobrazbe, uvjete za polaznike, način provedbe

izobrazbe i zahtjeve za osobe koje provode izobrazbu. Skupine kojima su specijalizirani treninzi namijenjeni su: naručitelji (javni naručitelji i naručitelji) – obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi, službenici lokalne uprave i samouprave, ponuditelji i treneri u sustavu javne nabave.

Nedavno je ojačan i položaj te kapacitet tijela nadležnog za javnu nabavu u Hrvatskoj. U Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva uspostavljena je nova Uprava za sustav javne nabave, koja je preuzela nadležnost za sustav javne nabave od Ureda za javnu nabavu⁴. Uprava je pod nadležnosti državnog tajnika za javnu nabavu, koji je neposredno odgovoran ministru gospodarstva/potpredsjedniku Vlade za gospodarstvo. Ovaj položaj Upravi omogućuje obnašanje odlučujuće i ključne savjetodavne uloge o primjeni zakonodavnog okvira o javnoj nabavi, u koordinaciji svih aktivnosti u sustavu javne nabave, kao i organizaciji izobrazbe za sudionike iz javnog i iz privatnog sektora u tom sustavu.

Nadzor nad provedbom Zakona o javnoj nabavi vrši se putem sustava unutarnjih financijskih kontrola, Državnog ureda za reviziju, aktivnosti Uprave za sustav javne nabave Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva te postupaka pred Državnom komisijom za kontrolu postupaka javne nabave i sudom.

Na temelju Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (NN 141/06) svi proračunski korisnici provode i uspostavljaju unutarnju kontrolu.. Unutarnjom kontrolom preispituje se cjelokupno poslovanje subjekta te slijedom toga i provođenje postupaka javne nabave. Svrha i ciljevi uspostave unutarnjih kontrola, u pogledu javne nabave, su provođenje postupaka javne nabave na zakonit, ekonomičan, učinkovit i djelotvoran način, postizanje odgovornog postupanja te zaštita od gubitaka uslijed lošeg postupanja i nepravilnosti.

Za provođenje nadzora bitna je i uloga Državnog ureda za reviziju. Revizija se, u tom smislu, odnosi na postupanje u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi, a u izvješćima se navodi uočene nepravilnosti na koje se upozorava naručitelje. Državni ured za reviziju dostavlja svoja izvješća i Upravi za sustav javne nabave Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, u okviru suradnje s državnim tijelima. Uprava za sustav javne nabave analizira izvješća s ciljem utvrđivanja najčešćih nepravilnosti i najčešćih prekršitelja odredbi Zakona o javnoj nabavi i nakon toga poduzima mjere provođenja preventivno-instruktivne djelatnosti. U slučaju sumnje na kaznena djela, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK) postupa na temelju podataka iz dostavljenih izvješća. Državni ured za reviziju također je nadležan za nadzor nad postupanjem naručitelja, nakon sklapanja ugovora o javnoj nabavi.

Uprava za sustav javne nabave razvija preventivno-instruktivne djelatnosti u skladu sa svojim nadležnostima te, kao što je propisano Zakonom o javnoj nabavi (članak 170.) i Uredbom o provođenju nadzora, kroz obavljanje preventivno-instruktivne djelatnosti. Preventivno-instruktivno djelovanje (nadzor) imaju za cilj otklanjanje nepravilnosti kod svih obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi, ali se prvenstveno usredotočuju na obveznike koji najčešće krše odredbe Zakona o javnoj nabavi i na obveznike primjene Zakona o javnoj nabavi, koji su uključeni u postupke nabave najveće vrijednosti. Postojeći propisi predviđaju mogućnost pokretanja prekršajnih postupaka. Vrlo snažan preventivan učinak u sadašnjem sustavu javne nabave imaju visoke kazne za počinitelje prekršaja, koje odvrćaju od počinjenja prekršaja (do 1.000.000,00 kn za pravne osobe i do 100.000,00 kn za odgovorne osobe).

---

⁴ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 27/08), koji je stupio na snagu 13. ožujka 2008.

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave nadležna je za rješavanje žalbi u postupcima javne nabave pod uvjetima propisanim Zakonom o javnoj nabavi. Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave utemeljena je Zakonom o javnoj nabavi, a osnovana Zakonom o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave (NN 117/03) na temelju Direktive 89/665/EEZ kojom su regulirana pravila za vođenje žalbenog postupka u sustavu javne nabave.

Sukladno odredbama Direktive 89/665/EEZ, ako tijelo koje obavlja kontrolu postupaka javne nabave putem žalbi zainteresiranih gospodarskih subjekata nije sudbeno tijelo, protiv odluka takvog tijela mora se osigurati pravo na sudsku zaštitu. Zakonom o javnoj nabavi predviđena je sudska zaštita protiv odluka Državne komisije, u vidu pokretanja upravnog spora pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Zakon o **državnim potporama** (NN 140/05) na snazi je od 5. prosinca 2005⁵. Prema Zakonu o državnim potporama, Vlada Republike Hrvatske usvojila je Uredbu o državnim potporama (NN 50/06), koja je stupila na snagu 13. svibnja 2006. Na osnovi te Uredbe, Vlada Republike Hrvatske donijela je odluku o objavljivanju popisa pravila, koja proizlaze iz članka 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica (NN – Međunarodni ugovori 14/01, 14/02, 1/05, 7/05 i 9/05) i pripadajućih protokola. Popis navedenih pravila usvojen je Odlukom Vlade o objavljivanju pravila o državnoj potpori (NN 121/06). Stupanjem na snagu prethodne Odluke, usvajanjem od strane Vlade i objavljivanjem u Narodnim novinama, pravila EZ-a o državnoj potpori neposredno su prenijeta u domaće zakonodavstvo. Usprkos činjenici da sva pravna stečevina o državnoj potpori još nije objavljena, pravna stečevina se provodi temeljem članka 6. Zakona o državnim potporama. Stoga se može smatrati da je hrvatski pravni sustav *de facto* usklađen s pravnom stečevinom. Ovo zakonsko rješenje osigurava pravovremenu prilagodbu pružatelja potpore i korisnika potpore režimu državnih potpora.

U skladu s prethodnom Odlukom Vlade, sljedeća pravila o državnoj potpori, od značaja za poglavlje 22. pregovora, objavljena su u Narodnim novinama: pravila o potporama male vrijednosti (NN 45/07), pravila o potporama za istraživanje, razvoj i inovacije (NN 84/07), pravila o državnim potporama za zaštitu okoliša (NN 98/07), pravila o državnim jamstvima (NN 13/08), pravila o državnim potporama u obliku kompenzacije javne službe koja se dodjeljuje određenim gospodarskim subjektima kojima je povjereno upravljanje službama od općeg gospodarskog interesa (NN 30/08), pravila o državnim potporama za male i srednje poduzetnike (NN 39/08), pravila o primjeni propisa o državnim potporama na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje poduzetnika (46/08), pravila o državnim potporama u obliku financijskih transfera javnim poduzetnicima (NN 58/08) te pravila o regionalnim potporama (NN 58/08). Odluke o državnim potporama za zapošljavanje i osposobljavanje usvojene su 5. lipnja 2008. i uskoro se očekuje njihova objava.

Davatelji potpora (odnosno, ministarstva, druga tijela javne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili svaki pravni subjekt koji dodjeljuje ili upravlja državnom potporom) prijavljuju prijedloge programa potpora Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja, bez obzira radi li se o programima potpora sadržanim u nacrtima prijedloga zakonskih i podzakonskih akata ili o dodjeli pojedinačnih potpora (*ad hoc* potpora). Odluku kojom se odobrava neki program potpore ili pojedinačna potpora, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja mora donijeti najkasnije u roku 90 dana od primitka potpune obavijesti o predloženoj državnoj potpori.

---

⁵ Prvi Zakon o državnim potporama stupio je na snagu u ožujku 2003.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja izdaje preliminarno obvezujuće mišljenje o nacrtu prijedloga zakona koji sadrži državnu potporu u roku 30 dana od primitka te ga dostavlja Saboru i Vladi Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske ne može usvojiti niti jedan nacrt prijedloga zakona koji sadrži državnu potporu bez pozitivnog mišljenja Agencije.

Ukoliko je za usvajanje programa državne potpore ili pojedinačne potpore prema zakonu potrebno odobrenje Vlade, svi prijedlozi potpora koje prethodno nije odobrila Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja moraju se vratiti pružatelju.

Državna potpora dodijeljena bez odobrenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja smatra se nezakonitom potporom, a Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja nalaže povrat iskorištene državne potpore uvećane za zakonsku kamatu na zaostatke, koji su plativi od datuma kada je nezakonita potpora prvi put korištena. No Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja može u opravdanim slučajevima dodijeliti *ex post* odobrenje državne potpore ukoliko otkrije da je predmetna potpora usklađena s pravilima o državnim potporama. *Ex post* odobrenjem Agencije mogu se utvrditi posebni uvjeti i vremenska ograničenja, prema kojima se predmetna državna potpora može provoditi.

U pogledu regionalne potpore, na svojoj sjednici održanoj 2. svibnja 2008., Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o karti regionalnih potpora (NN 52/08).

Prema podacima Eurostata i Hrvatskog zavoda za statistiku o BDP-u po glavi stanovnika, mjerenom standardom kupovne moći za razdoblje od 2000. do 2002., sve tri NUTS 2 regije u Republici Hrvatskoj su regije koje imaju pravo na dodjelu regionalne potpore (iznimno od članka 87., stavka 3., točke a).

1. Sjeverozapadna Hrvatska dostiže 53,58% prosječnog BDP-a EU-25 po glavi stanovnika, a najveći intenzitet regionalne potpore u ovom području ne smije prijeći 40% bruto novčane protuvrijednosti potpore (NPP).
2. Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska dostiže 31,54% prosječnog BDP-a EU-25 po glavi stanovnika, a najveći intenzitet regionalne potpore u ovom području ne smije prijeći 50% NPP-a.
3. Jadranska Hrvatska dostiže 39,66% prosječnog BDP-a EU-25 po glavi stanovnika, a najveći intenzitet regionalne potpore u ovom području ne smije prijeći 50% NPP-a.

U slučaju regionalne potpore koja se dodjeljuje malim i srednjim poduzetnicima, najveći intenziteti regionalnih potpora smiju se povećati za 20% NPP-a za potporu koja se dodjeljuje malim poduzetnicima i za 10% NPP-a za potporu koja se dodjeljuje srednjim poduzetnicima.

Zakonske odredbe o **jednakim mogućnostima** unijete su u Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 8/98 - pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 – pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01), Zakon o radu (NN 38/95, 65/95, 94/96, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst), Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 143/02, 33/05), Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 116/03) i Zakon o istospolnim zajednicama (NN 116/03). Daljnje usklađivanje zakonodavstva i donošenje objedinjenog zakona iz područja nediskriminacije u planu je tijekom 2008.

Pravna stečevina EU povezana sa **strateškom procjenom utjecaja na okoliš, procjenom utjecaja na okoliš i odgovarajućom ocjenom utjecaja planova i projekata na područja (lokalitete) ekološke mreže NATURA 2000** prenijeta je u hrvatsko zakonodavstvo u okviru Zakona o zaštiti

okoliša (NN 110/07), Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) te Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu (NN 89/07) i Uredbe o proglašenju ekološke mreže (NN 109/07).

Usklađenost s Direktivom 85/337/EEZ o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš ostvarena je usvajanjem i objavom Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/08) i Pravilnikom o povjerenstvu za stratešku procjenu (NN 70/08). Procjena utjecaja na okoliš provodi se na samom početku planiranja projekta, odnosno najkasnije prije izdavanja lokacijske dozvole ili odobrenja za projekte, za koje je ova obveza propisana. Tijelo državne uprave nadležno za zaštitu prirode sudjeluje u postupku procjene, pri čemu provjerava usklađenost projekta s mrežom NATURA 2000. Nadalje, ostala tijela nadležna za pojedine komponente okoliša uključena su u postupak zajedno sa zainteresiranim građanima, čiji se komentari i primjedbe razmatraju prije donošenja odluke o daljnjoj realizaciji projekta. Glede postupaka s mogućim prekograničnim utjecajem, Republika Hrvatska sudjeluje kao stranka u Konvenciji o procjeni utjecaja na okoliš u prekograničnom kontekstu (Espoo konvencija) i postupa u skladu s predmetnim odredbama.

Usklađenost s Direktivom o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš ostvarena je usvajanjem i objavom Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08). Uvođenjem strateške procjene, elementi zaštite okoliša postaju sastavni dio planova i programa tijekom njihove pripreme, odnosno prije njihovog usvajanja. Strateškoj procjeni utjecaja na okoliš podliježu planovi i programi usvojeni na nacionalnoj i regionalnoj razini, a koji su povezani sa sljedećim područjima: poljoprivredom, šumarstvom, ribarstvom, energetikom, industrijom, rudarstvom, prometom, telekomunikacijama, turizmom, gospodarenjem otpadom, gospodarenjem vodama i prostorni planovi županija, uključujući i prostorni plan Grada Zagreba.

Zakon o unutarnjoj financijskoj kontroli u javnom sektoru (NN 141/06), kojim se uređuje **financijsko upravljanje i kontrola** te **postupci unutarnje revizije**, u potpunosti je usklađen s pravnom stečevinom EU. Važeće provedbene uredbe te relevantni nautpci jesu Pravilnik o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna (NN 35/08), Priručnik o unutarnjoj reviziji (Ministarstvo financija, verzija 2. iz 2005.), Kodeks strukovne etike unutarnjih revizora u javnom sektoru (NN 18/08), Pravilnik o provedbi financijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru (NN 35/08) i Priručnik za provedbu financijskog upravljanja i kontrola (Ministarstvo financija, lipanj 2007.) Svi su dokumenti usklađeni s preporukama Opće uprave za proračun i standardima unutarnje kontrole, kako ih je propisala Europska komisija. Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija nadležna je za izgradnju sposobnosti na svim razinama uprave.

II.c. Postojeći institucionalni okvir

Hrvatske državne institucije korisnice su pomoći EU od 2001. godine, od kada stječu iskustvo s različitim vrstama programa (CARDS, PHARE, ISPA, SAPARD) i odgovarajućim provedbenim postupcima.

U veljači 2006. godine, hrvatske **nacionalne institucije akreditirane su** za decentralizirano upravljanje pretpristupnim programima **PHARE** i **ISPA**. U rujnu 2006., prijenos upravljanja dodijeljen je Hrvatskoj za proširenu decentraliziranu provedbu programa **SAPARD**.

Unutarnji sustav nadzora uveden je za praćenje programa CARDS, PHARE i ISPA, pri čemu se izvješća o nadzoru pripremaju na papiru i u elektronskom obliku. Program SAPARD nadzire se elektronski kroz odgovarajući program, koji omogućuje nadzor na razini mjera i podmjera iz Plana za poljoprivredu i ruralni razvitak programa SAPARD. Uspostavljeni su i djeluju Sektorski nadzorni odbori za pojedinačne programe, kao i krovni Zajednički nadzorni odbor.

Tijela državne uprave u Republici Hrvatskoj trenutno se pripremaju za upravljanje novim pretpripravnim programom IPA, koji po svojoj strukturi predstavlja pripremu za provedbu strukturnih instrumenata. To znači da bi se institucionalna struktura koja se uspostavlja za IPA-u trebala neposredno prenijeti u institucionalni sustav za strukturne instrumente⁶. **Zahtjevi za prijenos upravljanja za komponente I, II, III i IV programa IPA** dostavljeni su Europskoj komisiji u travnju 2008. godine, a u tijeku je pregled revizora Komisije.

Sektorski nadzorni odbori za operativne programe IPA-e održali su svoje prve neslužbene sastanke krajem 2007., dok je drugi niz sastanaka održan u lipnju 2008. Krovni Nadzorni odbor za program IPA trebao bi se prvi put sastati početkom srpnja 2008. U tijeku je uspostava računalnog sustava koji će omogućiti elektronsko prikupljanje podataka o pojedinačnim operativnim programima, kao i prijenos podataka do službi Komisije. Iako će sustav nadzora za IPA-u po razmjeru biti manji, trebao bi osigurati temelj za integrirani sustav upravljanja strukturnim instrumentima (engl. *Management Information System, MIS*) u Hrvatskoj.

Kod programa CARDS, PHARE i ISPA, nacionalne institucije do sada nisu trebale provoditi sustavnu **evaluaciju** projekata ili programskih strategija, a službe Komisije su aktivnosti evaluacije uglavnom ustupale vanjskim izvođačima. Hrvatska je stekla određeno iskustvo s provedbom ex-ante evaluacije u okviru programa SAPARD i IPA, u fazi pripreme programske dokumentacije.

III. USKLADIVANJE ZAKONODAVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA S PRAVNOM STEČEVINOM

III.a. Daljnje usklađivanje zakonodavstva

Pregovori o Poglavlju 22 usko su povezani s pregovorima u nekoliko drugih poglavlja. Međutim, o uvjetima za usklađivanje i punu provedbu zakonskih odredbi povezanih s javnom nabavom, tržišnim natjecanjem, socijalnom politikom i zapošljavanjem, okolišem i financijskom kontrolom pregovara se u okviru dotičnih poglavlja te ih ovo Pregovaračko stajalište ne određuje.

U području **proračunskog zakonodavstva**, Ministarstvo financija pokrenulo je postupak pripreme novog Zakona o proračunu, a njime će se uspostaviti srednjoročna financijska strategija koju usvaja Sabor Republike Hrvatske, omogućiti izrada proračuna za višegodišnje programe, prijenos sredstava za kapitalne projekte s jedne godine na sljedeću te fleksibilnost u izvršenju proračuna. Osnovni je cilj stvoriti kvalitetno postavljen, organiziran i uređen sustav, koji:

- omogućuje utvrđivanje i provedbu općih ciljeva fiskalne politike;
- stvara ključnu poveznicu s postupkom donošenja politika kako bi financijski učinak strateških opcija (npr. kod velikih kapitalnih investicijskih projekata) na proračun i gospodarstvo bio mjerljiv i usporediv;
- omogućuje nadzor i kontrolu proračuna tijekom godine tako da se mogu poduzeti korektivne mjere ukoliko je javni izdatak viši od predviđenog;
- podupire nastojanja Vlade na izgradnji djelotvornih mehanizama zaštite od prijave i korupcije, kroz stvaranje transparentnijeg, otvorenog sustava koji se lako može kontrolirati i nad kojim se može provoditi revizija;
- pomaže Vladi u upravljanju zaduživanjem i dugom jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave na način da daje više mogućnosti za korištenje sredstava EU (prema zakonskom

---

⁶ Izuzetak od ovoga su tijela državne uprave koja nemaju zadatak upravljanja OP-em u okviru Instrumenta za pretpripravnju pomoć. Detaljnije u Odjeljku III.c.

rješenju jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave su isključene iz primjene ograničenja zaduživanja, ako sudjeluju u projektima koje podupire EU).

Usvajanje novog Zakona o proračunu predviđeno je do kraja 2008.

Zakon o regionalnom razvoju, kao sveobuhvatni zakonski okvir za upravljanje regionalnim razvojem u Republici Hrvatskoj na razini NUTS 2 i NUTS 3, bit će usvojen do kraja 2008. Zakon će biti usklađen s načelima kohezijske politike EU.

Hrvatska zadržava pravo na izmjene i dopune postojeće klasifikacije regija NUTS 2 u skladu s postupkom i vremenskim okvirima utvrđenim u Uredbi (EZ-a) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavljanju zajedničke klasifikacije prostornih jedinica za statistiku (NUTS), u slučaju izmijenjenih socijalnih, ekonomskih i demografskih uvjeta ili drugih kriterija iz navedene Uredbe.

U području **javnih nabava**, Vlada Republike Hrvatske donijet će Uredbu o metodologiji pripreme, ocjene i provedbe investicijskih projekata. Za kapitalna ulaganja u području javno-privatnog partnerstva, prema toj Uredbi, naručitelji će morati pripremiti i usvojiti investicijski projekt prije pokretanja javne nabave. Prema Akcijskom planu za provedbu Strategije za razvoj sustava javne nabave, rok za izradu i usvajanje provedbene uredbe kojom će se utvrditi metodologija pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata, je prvo tromjesečje 2009. godine.

U području **državnih potpora**, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja dužna je upoznati buduća upravna tijela za operativne programe s važećim zakonodavstvom i razvojem pravne stečevine Zajednice o državnim potporama. Operativni programi sadržavat će informacije o usklađenosti s člankom 87. Ugovora o EU, što znači da su buduća upravna tijela dužna osigurati usklađenost s odredbama o državnim potporama u fazi programiranja.

U području **jednakih mogućnosti**, u 2008. godini u planu je donošenje novog Zakona o ravnopravnosti spolova. Načelo jednakih mogućnosti bit će ugrađeno u Nacionalni strateški referentni okvir i njegove operativne programe. Upute o poštivanju jednakih mogućnosti osigurat će se upravnim tijelima u fazi programiranja, a u posredničkim tijelima tijekom cijelog postupka nadmetanja, ugovaranja i provedbe.

U području **zaštite okoliša**, u tijeku su izmjene i dopune Zakona o zaštiti prirode, kako bi se osiguralo daljnje usklađivanje s člankom 6. Direktive 92/43/EZ o staništima i bolje povezalno procjenu utjecaja na okoliš i stratešku procjenu utjecaja na okoliš s postupkom ocjene prihvatljivosti planova i programa u vezi s lokacijama NATURA 2000.

Buduća upravna tijela bit će dužna osigurati poštivanja zahtjeva o zaštiti okoliša u fazi programiranja strukturnih intervencija. Nadalje, sudjelovanje predstavnika ministarstva nadležnog za okoliš i nevladinih organizacija, koje djeluju u području zaštite okoliša osigurat će se u nadzornim odborima tijekom cijele provedbe operativnih programa.

III.b. Programski okvir

Načelo programiranja odnosi se na dvije skupine strateških dokumenata – Nacionalni strateški referentni okvir (NSRO) i operativne programe (OP). Ti su dokumenti rezultat koordiniranog rada na programiranju, koji uključuje Europsku komisiju, nacionalna i regionalna tijela.

Hrvatska planira Europskoj komisiji predstaviti sljedeće operativne programe:

- Operativni program za promet;
- Operativni program za okoliš i energetiku;
- Operativni program za konkurentnost i inovacije;
- Operativni program za razvoj ljudskih potencijala;
- Integrirani operativni program za regionalni razvoj;
- Operativni program za javnu upravu;
- Operativni program za tehničku pomoć;
- 6 operativnih programa za prekograničnu suradnju;
- Transnacionalni operativni program za prostor Jugoistočne Europe;
- Transnacionalni operativni program za Sredozemlje.

Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU neposredno će biti uključen u izradu NSRO-a i koordinirati izradom pojedinačnih OP-a. Strukture koje su već uspostavljene za pripremu programa IPA bit će pojačane za programiranje strukturnog financiranja, na način kako je opisano dalje u tekstu.

U svrhu programiranja **Nacionalnog strateškog referentnog okvira (NSRO)**, ustrojiti će se **Međuresorna radna skupina za NSRO**, kojom će predsjedati Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU. Radna skupina će uključiti predstavnike institucija zaduženih za sve OP-e i ostale relevantne institucije, kako bi se osigurala usklađenost NSRO-a s nacionalnim strategijama (između ostalih, sa Strateškim okvirom za razvoj Republike Hrvatske 2006.-2013. te predstojećom Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske), Strateškim smjernicama Zajednice za koheziju, Strateškim smjernicama za rast i zapošljavanje i s **Nacionalnim programom reformi (NPR)**. Posebna pažnja posvetit će se koordinaciji NSRO-a (a kasnije OP-a) s NPR-om, kako bi se osigurala odgovarajuća razina dodjele sredstava iz strukturnih fondova za lisabonske prioritete, primjerena statusu Hrvatske, kao nove države članice koja je prvenstveno usmjerena na konvergenciju s prosječnim razinama razvoja u EU.

Izrada nacрта Nacionalnog programa reformi očekuje se do kraja lipnja 2009. Izrada NSRO-a početi će krajem 2008. NSRO će biti dovršen i spreman za službeno podnošenje Europskoj komisiji 1 godinu prije pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

U svrhu pripreme pojedinačnih OP-a uspostaviti će se **međuresorne radne skupine za pojedinačne operativne programe (OP)**, a predsjedat će im predstavnici budućih upravnih tijela (pogledajte Odjeljak III.c). SDURF će biti uključen u svaku međuresornu radnu skupinu, kako bi se osigurala usklađenost s NSRO-om i komplementarnost među pojedinačnim operativnim programima.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva bit će zastupljeno u svim sektorskim radnim skupinama za operativne programe, kako bi se osigurao doprinos sektorskim operativnim programima s regionalne razine. Iz istog razloga, predstavnici upravnih tijela nadležni za sektorske programe sudjelovat će u radnoj skupini za Integrirani operativni program za regionalni razvoj (IOPR). To bi trebalo olakšati jasno razgraničenje područja ulaganja između IOPR-a i sektorskih OP-a.

Radne skupine će se oslanjati na vlastito znanje i na znanje vanjskih stručnjaka – time što će tražiti stručne savjete i priloge od uključenih resornih institucija te prema potrebi angažirati vanjske stručnjake i konzultirati ostale potrebne sudionike.

Za NSRO i svaki zasebni OP odredit će se dionici i partneri, a oni će uključivati:

- članove Nacionalnog vijeća za konkurentnost koje uključuje predstavnike tijela državne uprave, akademskog sektora, ekonomske i socijalne partnere;
- predstavnike udruga gospodarskih subjekata (Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska obrtnička komora);
- predstavnike sindikalnih organizacija;
- predstavnike nevladinog sektora koji se delegiraju kroz njihove krovne organizacije;
- predstavnike županija, gradova i općina, posebno u slučaju integriranog programa za regionalni razvoj.

S partnerima će se voditi konzultacije i informirat će ih se o programskim dokumentima od početka njihove izrade. Konzultacije će se provoditi putem moderiranih sastanaka, prezentacija i javne rasprave putem Interneta. S konzultacijskih foruma i sastanaka vodit će se zapisnici.

Vlada će u cilju upravljanja ukupnim radom na programiranju i donošenja ključnih strateških odluka osnovati **Koordinacijsku skupinu**. Koordinacijskoj skupini će operativnu podršku pružati SDURF, a ona će imati zadatak pomno nadzirati programiranje NSRO-a i OP-a, te nadzirati sve ostale aspekte priprema za strukturne instrumente u svrhu pravovremenog i učinkovitog rješavanja pitanja, koja bi se eventualno mogla javiti.

Izrada operativnih programa započet će krajem 2008. Programi će biti dovršeni i spremni za službeno podnošenje Europskoj komisiji 6 mjeseci prije pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske, koja predstavlja osnovu za pripremu integriranog programa za regionalni razvoj, bit će završena do kraja 2008.

Hrvatska državna tijela koristit će tehničku pomoć iz programa PHARE 2006, u okviru projekta „Razvoj institucionalnih sposobnosti i priprema projekata za upravljanje Strukturnim fondovima EU“, a očekuje se da će provedba projekta započeti krajem 2008.

Koncentracija

Na osnovi postojeće klasifikacije na razini NUTS 2, Hrvatska Europskoj komisiji za razdoblje 2007.-2013. planira podnijeti operativne programe u okviru cilja konvergencije (Cilj 1), uključujući i Kohezijski fond, te u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja“ (Cilj 3). U tekućem programskom razdoblju, očekuje se da će sve tri regije klasificirane u Hrvatskoj kao NUTS 2 biti prihvatljive za financiranje u okviru Cilja 1, a namjera je u okviru ovog Cilja dostaviti integrirani OP za regionalni razvoj i nekoliko sektorskih operativnih programa. Svi operativni programi Cilja 1 tako bi pokrili cjelokupno područje Hrvatske.

Kako bi se osiguralo ispunjenje strateških razvojnih prioriteta i ciljeva regionalne razvojne politike Republike Hrvatske, u postupku programiranja definirat će se prostorna koncentracija sredstava iz strukturnih instrumenata. Odluka o sektorskoj i/ili prostornoj koncentraciji bit će rezultat konzultacija s vladinim i nevladinim partnerima tijekom izrade NSRO-a i pojedinačnih OP-a. Sektorska koncentracija bit će nadalje rezultat procjene sposobnosti u smislu dodjele određenog postotka strukturnog financiranja za lisabonske prioritete.

Aditivnost

Na odgovarajući način će se osigurati aditivnost nacionalnog financiranja strukturnim ulaganjima EZ-a u okviru operativnih programa pod Ciljem 1. Hrvatska će u programske dokumente uključiti

informacije o poštivanju načela aditivnosti, na razini indikativnih godišnjih javnih ulaganja, od razdoblja svog pristupanja do kraja tekuće Financijske perspektive EU.

Izrada projektnih prijedloga

Svjesna potrebe da pripremi dovoljan broj projektnih prijedloga, radi pravovremene apsorpcije strukturnih instrumenata, Hrvatska planira mobilizirati sljedeće resurse:

1. Resurse u okviru programa PHARE, koji će u izradi projektnih prijedloga podržavati širok broj institucija (početak projekta u vrijednosti 5 milijuna eura planiran je u prvom tromjesečju 2009. godine);
2. Resurse u okviru komponenti tehničke pomoći pojedinih IPA Operativnih programa (komponentne III i IV) ili u okviru Komponente za pomoć u tranziciji i izgradnju institucija (komponenta I);
3. Tehničku pomoć koju pružaju međunarodne financijske institucije (npr. EBRD i stručnjaci Svjetske banke, koji pomažu pri izradi projekata u sektoru okoliša);
4. Nacionalna proračunska sredstva u okviru proračunskih stavaka pojedinačnih resornih ministarstava;
5. Sredstva iz Fonda za regionalni razvoj, kojima jedinice lokalne uprave i regionalne samouprave mogu angažirati stručnjake za pripremu projekata;
6. Sredstva Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

III.c. Institucionalni okvir

Republika Hrvatska predviđa da će strukturnim instrumentima Europske unije upravljati u skladu sa zahtjevima Uredbe Vijeća (EZ-a) 1083/2006 i nastavno na postojeći institucionalni sustav za upravljanje Instrumentom za pretpristupnu pomoć (IPA) u Hrvatskoj.

Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU djelovat će kao **koordinacijsko tijelo**, nadležno za sveukupnu koordinaciju i upravljanje strukturnim instrumentima.

Nacionalni fond Ministarstva financija djelovat će kao **tijelo nadležno za ovjeravanje plaćanja** i bit će nadležno za prikupljanje i provjeru računa te zahtjeva za plaćanjima prije njihovog podnošenja Europskoj komisiji.

Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije djelovat će kao **tijelo nadležno za reviziju** strukturnih instrumenata.

Sljedeća tijela su predviđena za obavljanje poslova **upravnih tijela (UT)** i **posredničkih tijela (PT)** u okviru pojedinačnih operativnih programa:

- Operativni program za promet
Upravno tijelo: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Posredničko tijelo: Agencija za prometnu infrastrukturu
- Operativni program za okoliš i energetiku
Upravno tijelo: Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
Posrednička tijela: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva; Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva; Hrvatske vode; Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

- Operativni program za konkurentnost i inovacije
Upravno tijelo: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Posrednička tijela: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa; Poslovno-inovacijski centar Hrvatske (BICRO); Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG)
- Operativni program za razvoj ljudskih potencijala
Upravno tijelo: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Posrednička tijela: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa; Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi; Hrvatski zavod za zapošljavanje; Agencija za strukovno obrazovanje
- Operativni program za javnu upravu
Upravno tijelo: Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU
Posredničko tijelo: Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU
- Operativni program za tehničku pomoć
Upravno tijelo: Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU
Posredničko tijelo: Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU
- Operativni program za integrirani regionalni razvoj
- Operativni programi za prekograničnu suradnju (šest OP-a)
- Transnacionalni operativni programi
Upravno tijelo: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva;
Posredničko tijelo: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

U svrhu upravljanja Operativnim programom za integrirani regionalni razvoj na razini NUTS 2, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva razmotrit će mogućnost uspostave područnog ureda za svaku NUTS 2 regiju i dekoncentracije provedbenih zadataka na te urede (ti bi uredi djelovali kao ispostave posredničkog tijela).

Isto tako će se na razini NUTS 2 uspostaviti tri nadzorna pododbora (po jedan za svaku NUTS 2 regiju) radi praćenja provedbe na regionalnoj razini i informiranja nacionalnog nadzornog odbora za Integrirani operativni program za regionalni razvoj. Uspostava zasebnih provedbenih struktura na razini NUTS 2 nije predviđena u okviru postojeće Financijske perspektive za razdoblje 2007. – 2013, no ova mogućnost će se razmotriti u Financijskoj perspektivi za razdoblje 2014.-2020., pod uvjetom da svaka od NUTS 2 regija bude imala svoj vlastiti regionalni operativni program.

Uz tri nadzorna pododbora, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva će u provedbenoj fazi osigurati uključivanje lokalne razine u ocjenu i odabir projekata kroz uspostavu tri odbora zaduženih za odabir projekata na razini NUTS 2.

Zakonska osnova za uspostavu navedenih tijela na razini NUTS 2 uvest će se novim Zakonom o regionalnom razvoju.

Premda za to ne postoji formalni zahtjev, Hrvatska razmatra i imenovanje tijela, koje će na osnovu uzorka provoditi kontrolu postupaka javne nabave, prije potvrđivanja izdataka i podnošenja zahtjeva za plaćanje Komisiji.

Imenovanje upravnih struktura za strukturne instrumente usko je povezano sa sadržajem pojedinačnih Operativnih programa. Ukoliko se kroz pripremu Operativnih programa utvrdi novo

prioritetno područje, Hrvatska će izmijeniti i/ili dopuniti institucionalni ustroj, koji će odražavati utvrđene prioritete (npr. imenovati dodatno posredničko tijelo za specifični dio programa).

Upravna tijela će, u skladu s člankom 59. Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1083/2006, prenijeti svoje poslove na posrednička tijela, ali će zadržati ukupnu odgovornost za upravljanje pojedinim Operativnim programom. Točan prijenos poslova utvrdit će se u operativnim sporazumima i poslovnikom svake pojedine institucije, a oni će biti pripremljeni do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. U potpunosti će se poštovati načelo razdvajanja poslova iz članka 58. (b) Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1083/2006.

Mogući korisnici pomoći u okviru operativnih programa, koji se provode putem poziva za dostavu projektnih prijedloga (grant sheme) uključuju razvojne agencije, poglavarstva općina, gradova i županija, NVO-e, razne vrste udruga, mala i srednja poduzeća, obrazovne i znanstvene institucije, sveučilišta, zavode za zapošljavanje, socijalne partnere, obrazovne institucije, gospodarske komore i druge neprofitne javne institucije.

Mogući korisnici pomoći u okviru infrastrukturnih operativnih programa su: komunalna trgovačka društva ili ustanove osnovane od strane gradova i općina, koje se bave zbrinjavanjem otpada i vodama; gradovi i općine; agencije koje se bave razvojem i održavanjem cestovne, željezničke i plovne infrastrukture; lučke kapetanije i zračne kompanije.

Za koordinacijsko tijelo, tijelo nadležno za ovjeravanje plaćanja, tijelo nadležno za reviziju, pojedinačna upravna tijela i posrednička tijela izradit će se Strategija organizacije i jačanja kapaciteta za strukturne instrumente. Strategijom će se odrediti uloge svakog tijela u upravljanju strukturnim instrumentima, njihova međusobna prava i obveze, te će se predložiti unutarnja organizacija tih tijela ili organizacijskih jedinica. Strategija će uključiti analizu potreba za zapošljavanjem osoblja, plan zapošljavanja, mjere jačanja sposobnosti i potrebna financijska sredstva. Strategija će bit dovršena do ožujka 2009.

III.d.   Razvoj administrativne sposobnosti

Zapošljavanje osoblja

U svrhu ispunjavanja pojedinačnih uloga povezanih s upravljanjem strukturnim instrumentima, koordinacijsko tijelo, tijelo nadležno za ovjeravanje plaćanja, tijelo nadležno za reviziju, pojedinačna upravna tijela i posrednička tijela **postupno će se popunjavati do trenutka pristupanja Hrvatske Europskoj uniji**. Podrobni planovi zapošljavanja razradit će se kroz Strategiju organizacije i jačanja kapaciteta za strukturne instrumente iz Odjeljka III.c. Okvirna procjena potreba za zaposlenima preliminarno je utvrđena analizom sličnih struktura u novim državama članicama EU⁷, a rezultat procjene je sljedeća raspodjela zadataka i potreba za brojem zaposlenih:

---

⁷ Bugarska, Latvija i Rumunjska

Operativni programi koji sadrže grant sheme⁸

Upravna tijela (UT) – ukupno oko 16 zaposlenih po UT-u

- Priprema i izmjene programa – 2 zaposlena
- Aktivnosti informiranja i promidžbe – 2 zaposlena
- Upute posredničkim tijelima i nadzor nad njihovim aktivnostima – 4 zaposlena
- Nadzor i izvješćivanje na razini programa – 4 zaposlena
- Ocjenjivanje – 2 zaposlena
- Upravljanje ugovorima za tehničku pomoć – 2 zaposlena

Posrednička tijela (PT) - ukupno oko 31 zaposleni po PT-u

- Sudjelovanje u programiranju/procesu izmjene programa – 1 zaposlena osoba
- Ocjena i odabir projekata – 6 zaposlenih
- Ugovaranje – 4 zaposlena
- Plaćanje – 6 zaposlenih
- Nadzor i izvješćivanje na razini projekta – 4 zaposlena
- Provjere na licu mjesta - 8 zaposlenih

Korisnici – broj osoblja ovisi o broju i složenosti pojedinačne grant sheme

- Priprema projekata
- Tehnička provedba projekata

Operativni programi zasnovani na velikim projektima⁹

Upravna tijela (UT) – ukupno oko 16 zaposlenih po UT

- Priprema i izmjene programa – 2 zaposlena
- Aktivnosti informiranja i promidžbe – 2 zaposlena
- Upute posredničkim tijelima i nadzor nad njihovim aktivnostima – 4 zaposlena
- Nadzor i izvješćivanje na razini programa – 6 zaposlenih
- Ocjenjivanje – 2 zaposlena
- Upravljanje ugovorima za tehničku pomoć – 2 zaposlena

Posrednička tijela (PT) - ukupno oko 22 zaposlenih po PT-u

- Sudjelovanje u programiranju/procesu izmjene programa – 1 zaposlena osoba
- Ocjena i odabir projekata – 4 zaposlena
- Podrška korisnicima u pripremi natječajne dokumentacije. Kontrola kvalitete natječajne dokumentacije – 5 zaposlenih
- Nadzor i izvješćivanje na razini projekta – 4 zaposlena
- Provjere na licu mjesta - 8 zaposlenih

Korisnici – ukupno oko 9 zaposlenih po korisniku

- Nabava i ugovaranje - 2 zaposlena
- Plaćanje – 2 zaposlena
- Priprema i provedba projekata – 4 zaposlena
- Nadzor i izvješćivanje (razina ugovora) – 1 zaposlen

---

⁸ OP za konkurentnost i inovativnost, OP za razvoj ljudskih potencijala, OP za integrirani regionalni razvoj, OP-i za prekograničnu suradnju, transnacionalni OP-i

⁹ OP za promet, OP za okoliš i energiju.

Uzimajući u obzir velik broj potencijalnih korisnika u sektoru zaštite okoliša, kao i činjenicu da će projekte pripremati i provoditi potencijalni korisnici koji ne posjeduju nužno sva tehnička znanja, jedna od važnih zadaća posredničkih tijela u sklopu programa koji se zasnivaju na velikim projektima, bit će pružanje stručne pomoći korisnicima u procesu pripreme projekata, kao i kontrola natječajne dokumentacije prije pokretanja natječajnog postupka. Buduća posrednička tijela u sektoru okoliša – Hrvatske vode i Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost – pripremaju se za ove zadaće putem Instrumenta za pretristupnu pomoć.

U sektoru prometa, ove zadatke će preuzeti buduća Agencija za prometnu infrastrukturu, u kojoj će se objediniti funkcije posredničkog tijela i korisnika i koja će biti odgovorna za sve korake od pripreme projekata do njihova završetka. Iskusno tehničko osoblje, koje se planira zaposliti u Agenciji, osigurat će kvalitetu procesa. Nakon završetka projekata, Agencija će cjeloviti objekt ili njegov dio predati odgovarajućoj sektorskoj agenciji (odgovornoj za željeznice, vodne putove, ceste ili druge oblike prometa) na održavanje.

Gore navedene potrebe za osobljem u ovoj su fazi indikativne, a precizan broj osoblja ovisi o raspodjeli funkcija između upravnih tijela, posredničkih tijela i korisnika na razini pojedinih operativnih programa te o preporukama koje će proizaći iz ranije spomenute Strategije organizacije i jačanja kapaciteta za strukturne instrumente. Relevantne institucije započet će sa zapošljavanjem osoblja u skladu s preporukama te Strategije.

Trenutan broj zaposlenih u tijelima državne uprave, koji rade na pripremama za upravljanje programom IPA, prethodnikom strukturnih instrumenata, je sljedeći:

ULOGA	INSTITUCIJA	TRENTNI BR. ZAPOSLENIH KOJI RADE NA IPA (SVIBANJ 2008.)
Horizontalne funkcije		
Koordinacijsko tijelo	Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU	45
Tijelo nadležno za ovjeravanje plaćanja	Ministarstvo financija Nacionalni fond	9
Tijelo nadležno za reviziju	Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije	(8) ¹⁰
OP za promet		
Upravno tijelo	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	12
Posredničko tijelo	Agencija za prometnu infrastrukturu	Nema
OP za okoliš i energiju		
Upravno tijelo	Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva	11
Posredničko tijelo	<i>Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva</i>	13
Posredničko tijelo	<i>Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva</i>	Nema
Posredničko tijelo	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	21
Posredničko tijelo	Hrvatske vode	15

¹⁰ Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije trebala bi preuzeti djelatnike Samostalne službe za reviziju IPA programa i ovjeravanje provedbe programa SAPARD Ministarstva financija koja trenutno broji 8 osoba

OP za konkurentnost i inovacije		
Upravno tijelo	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	7
Posredničko tijelo	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	6
Posredničko tijelo	<i>Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG)</i>	2
Posredničko tijelo	<i>Poslovno-inovacijski centar Hrvatske (BICRO)</i>	5
OP za razvoj ljudskih potencijala		
Upravno tijelo	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	7
Posredničko tijelo	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	5
Posredničko tijelo	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	4
Posredničko tijelo	Hrvatski zavod za zapošljavanje	13
Posredničko tijelo	Agencija za strukovno obrazovanje	12
OP za javnu upravu i OP za tehničku pomoć		
Upravno tijelo	<i>Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU</i>	45 ¹¹
Posredničko tijelo	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje	55
OP za integrirani regionalni razvoj		
Upravno tijelo	<i>Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva</i>	12
Posredničko tijelo	<i>Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva</i>	7
OP-i za prekograničnu suradnju		
Upravno tijelo	Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva	8
Posredničko tijelo	<i>Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva</i>	Nema
Transnacionalni operativni programi		
Upravno tijelo	Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva	8
Posredničko tijelo	<i>Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva</i>	Nema

Dok će većina institucija navedenih u gornjoj tablici steći iskustvo kroz IPA-u u upravljanju operativnim programima te će se tako bolje pripremiti za zadatke, koji su pred njima u vezi sa upravljanjem strukturnim instrumentima, određen broj tijela (označena kosim slovima) neće imati prethodno iskustvo sa sličnim zadacima. Stoga će se intenzivno raditi na jačanju kapaciteta tih institucija kako bi se one na vrijeme pripremile za ispunjavanje svojih dužnosti. U ovu skupinu, između ostalih, pripada Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, zbog čega je u okviru programa IPA 2008 predložen twinning projekt, u svrhu podizanja sposobnosti Ministarstva za upravljanje integriranim operativnim programom za regionalni razvoj, programima prekogranične i transnacionalne suradnje.

Osim osoblja koje je neposredno uključeno u pripreme za upravljanje programom IPA, tijela državne uprave raspolažu i osobljem, koje trenutno provodi projekte koji se financiraju u okviru programa CARDS, PHARE i ISPA. Nakon što provedba programa CARDS, PHARE i ISPA završi, Hrvatska će osobe sa stečenim iskustvom u upravljanju projektima i znanjem stranih jezika integrirati u buduća upravna tijela i posrednička tijela, radi ekonomičnosti resursa i postizanja ekonomija razmjera.

¹¹ Upravljanje Operativnim programom za javnu upravu bit će u nadležnosti SDURF-a, odnosno Odjela za programe Europske unije namijenjene jačanju institucionalne sposobnosti za pridruživanje. Odjel (sa 16 zaposlenih) trenutno upravlja preprisutnim fondovima EU namijenjenim izgradnji sposobnosti državne uprave, što uključuje i područje javne uprave.

Svjesna poteškoća s kojima se, u pravilu, suočila većina država bivših kandidata, a vezano uz zapošljavanje novog osoblja i zadržavanje državnih službenika koji rade na upravljanju pretpristupnim i strukturnim instrumentima, Hrvatska je odlučna u poduzimanju koraka radi sprječavanja velikog odljeva kadrova sa tih radnih mjesta. Rješenja koja se nastoje iznaći su sustavna rješenja te ih treba razmotriti unutar šireg procesa reforme javne uprave.

U tom kontekstu Uredba o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi (NN 77/07, 13/08) i Uredba o načinima i uvjetima napredovanja državnih službenika (NN 77/07), kao provedbene uredbe uz Zakon o državnim službenicima (NN 92/05), pružaju fleksibilne uvjete za napredovanje onih državnih službenika koji ili posjeduju visok stupanj formalnog obrazovanja i/ili se izuzetno ističu u radu.

Budućim Zakonom o plaćama državnih službenika Hrvatska namjerava uspostaviti politiku koja poboljšava zadržavanje osoblja i nagrađuje učinak. Nacrt Zakona određuje uravnotežen sustav novčanih stimulacija, kroz povećanje početnih plaća za ključna radna mjesta i bolje mogućnosti za napredovanje, uvodi postupno povećanje plaće na osnovi učinka i nagrađuje izvrsnost u radu. Te mjere zajedno s većim mogućnostima za napredovanje u službi, utvrđene Zakonom o državnim službenicima i njegovim provedbenim uredbama, trebale bi dati dobre poticaje za zadržavanje osoblja u cijeloj državnoj upravi, osigurati stabilnost sustava i doprinijeti poboljšanju slike državne uprave kao atraktivnog poslodavca.

Obrazovanje i osposobljavanje

Upravljanje i provedba strukturnih instrumenata EU u Republici Hrvatskoj uključit će veliki broj zaposlenih u brojnim javnim institucijama i nevladinim tijelima na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Ovaj sustav ujedno uključuje i potencijalne korisnike, koji trebaju biti dobro pripremljeni kako bi mogli pripremati i uspješno provoditi značajno veći broj projekata i programa.

Hrvatska je odlučna osigurati administrativne resurse dovoljnog razmjera i kvalitete za ispunjenje obveza iz Uredbi EZ-a kojima se uređuje provedba strukturnih instrumenata. U svrhu postizanja ovoga cilja, trenutno se priprema i provodi niz **obrazovnih aktivnosti**. Njihova svrha je podržati djelotvorno i učinkovito korištenje strukturnih instrumenata u Hrvatskoj, kroz izgradnju sposobnosti nacionalnih, regionalnih i lokalnih sudionika.

Trenutno se provode aktivnosti osposobljavanja u kontekstu korištenja pretpristupnih fondova. Te aktivnosti obuhvaćaju redovno osposobljavanje državnih službenika iz područja općih pitanja vezanih uz EU (uvod u institucije i politike EU), iz kohezijske politike EU i tehnika upravljanja projektnim ciklusom. Nekoliko projekata, koji se financiraju iz EU ili bilateralnih izvora, pomažu u izgradnji sposobnosti na lokalnoj razini za pripremu i upravljanje projektima.

Osposobljavanje svih relevantnih dionika u ovom području trajan je proces te će se kao takav ravnomjerno nastaviti i nakon pristupanja. S obzirom da će potrebe za osposobljavanjem rasti na svim razinama budućeg upravljanja strukturnim instrumentima, Hrvatska će do kraja lipnja 2008. izraditi prijedlog Strategije osposobljavanja za strukturne instrumente.

Organizacija izobrazbe vršit će se u skladu s načelom postupnog uvođenja („phasing-in“). S obzirom da veliki broj dionika treba osposobiti u raznim modulima, izobrazba će biti organizirana na takav način da prati slijed izrade i upravljanja operativnim programima te da relevantnim dionicima osigura vještine u trenutku kada ih stvarno i trebaju.

U skladu s pristupom postupnog uvođenja, sljedeće teme se utvrđuju kao najžurnije za provedbu izobrazbe: a) izrada operativnih programa i b) izrada projekata i pisanje projektnih aplikacija (za grant sheme i velike infrastrukturne projekte), koje trebaju biti pripremljene do kraja 2008. Provedba ovih programa očekuje se početkom 2009.

Te prve module će tijekom 2009. – 2010. pratiti moduli koji pokrivaju upravljanje i provedbu operativnih programa, upravljanje projektima, nadzor i evaluaciju, financijsko upravljanje i kontrolu. Izobrazba će biti prilagođena posebnim potrebama sljedećih ciljnih skupina: tijela s horizontalnim nadležnostima, upravna tijela, posrednička tijela, korisnici i partneri iz nevladinog sektora.

Vršit će se i obuka budućih trenera, kako bi se osigurala održivost aktivnosti na izobrazbi u cijelom sustavu.

Osim toga, izobrazba će se provoditi i u području javne nabave, u skladu s Uredbom o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe u sustavu javne nabave, kako je objašnjeno u Odjeljku III.a.

III.e. Sustavi i postupci nadzora i evaluacije

Integrirani sustav za upravljanje strukturnim instrumentima (MIS) nastaviti će se na temeljima sustava upravljanja i nadzora programom IPA.

Elemente sustava upravljanja strukturnim instrumentima odredit će međuresorna radna skupina pod vodstvom Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU i Ministarstva financija. Radna skupina će utvrditi funkcionalne karakteristike sustava, a pomoć će joj stručnjaci uključeni u projekt, u okviru programa PHARE 2006, čiji je početak planiran pred kraj 2008. godine.

Na osnovi strateških odluka međuministarske radne skupine, u pogledu njegovih funkcionalnih karakteristika, od projekta koji je predložen u okviru programa IPA 2008 očekuje se daljnja podrška uspostavi MIS-a. Očekuje se da će sustav biti uspostavljen 6 mjeseci prije pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Projekt u okviru IPA 2008 osigurat će i osposobljavanje korisnika MIS-a, radi pravilnog razumijevanja i jedinstvenog unosa podataka, kao i kvalitete izvješća koja će se izrađivati temeljem prikupljenih podataka.

Za svaki pojedinačni Operativni program, uspostaviti će se sektorski nadzorni odbor, koji će činiti predstavnici upravnih tijela, posredničkih tijela, koordinacijskog tijela, tijela nadležnog za ovjeravanje plaćanja i relevantnih gospodarskih i socijalnih partnera, kao i partnera iz nevladinog sektora.

Kako je objašnjeno u Odjeljku III.c, na razini NUTS 2 osnovat će se nadzorni pododbori, radi praćenja regionalnih rezultata u provedbi operativnog programa za integrirani regionalni razvoj.

Hrvatska je svjesna da treba graditi vlastite kapacitete za ugovaranje i upravljanje evaluacijom, kako je određeno u članku 54. Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1083/2006.

Tijelo nadležno za upravljanje procesom evaluacije bit će Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU, a ostala resorna tijela će imenovati osobe zadužene za evaluaciju. Dok će *ex ante* i povremene evaluacije prijeći u hrvatsku nadležnost, *ex post* evaluacija

će ostati isključivo pravo službi Komisije. Hrvatska planira pripremiti opću Evaluacijsku strategiju za strukturne fondove do lipnja 2009.

Posebna pažnja će se posvetiti pravovremenom angažmanu *ex-ante* evaluatora za reviziju Nacionalnog strateškog referentnog okvira i njegovih operativnih programa. Početak ugovaranja poslova *ex ante* evaluatora izvršit će se u okviru programa IPA 2008, a očekuje se da će započeti u ožujku 2009., kako bi se evaluacije poduzele u drugoj polovici 2009.

III.f. Sustavi i postupci financijskog upravljanja i kontrole

Tijelo nadležno za ovjeravanje plaćanja, uspostavljeno pri Nacionalnom fondu u Ministarstvu financija, preuzet će nadležnost za prikupljanje i provjeru računa te zahtjeva za plaćanjima prije njihovog podnošenja Europskoj komisiji, kako je propisano u članku 61. Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1083/2006.

Na osnovi iskustva stečenog iz pripreme za program IPA, Nacionalni fond će surađivati s upravnim tijelima i posredničkim tijelima u razradi postupaka povezanih s financijskim upravljanjem i kontrolom. Ti će postupci uključivati uspostavu i operacionalizaciju postupaka financijskog upravljanja u upravnim i posredničkim tijelima, što uključuje financijsku kontrolu, provjeru usklađenosti i prihvatljivosti troškova, revizijski tijek, suzbijanje prijevare i nepravilnosti, procjenu i upravljanje rizicima te provjeru i potvrdu posredničkog tijela o točnosti i autentičnosti podataka. Osim toga, u računalnom obliku će se uspostaviti sustav za bilježenje i pohranjivanje podataka o financijskom upravljanju i računovodstvu. Te aktivnosti bi trebale biti podržane kroz projekt predložen u okviru programa IPA 2008.

Tijelo nadležno za reviziju, koje će se uspostaviti u Samostalnoj službi za reviziju IPA programa i ovjeravanje provedbe programa SAPARD pri Ministarstvu financija, preuzet će nadležnost za:

- provođenje revizije radi provjere učinkovitog rada sustava upravljanja i kontrole za svaki operativni program;
- provođenje revizije operacija na temelju odgovarajućeg uzorka, radi provjere prijavljenih izdataka;
- izradu godišnjeg revizorskog mišljenja o učinkovitosti rada sustava upravljanja i kontrola, ispravnosti izvješća o izdacima, te zakonitosti i pravilnosti transakcija;
- predstavljanje Komisiji, u roku devet mjeseci od odobrenja operativnog programa, strategije revizije;
- godišnje izvješće o kontroli prema Komisiji;
- slanje završne izjave o zatvaranju i završnog izvješća o kontroli.

S obzirom da su i tijelo nadležno za ovjeravanje plaćanja i tijelo nadležno za reviziju smješteni u istom ministarstvu, posebna pažnja će se posvetiti osiguranju funkcionalne neovisnosti tijela nadležnog za reviziju i jasnoj podjeli zadataka između te dvije jedinice.

Tijelo nadležno za reviziju primit će pomoć iz projekta koji se financira sredstvima EU iz programa Phare 2006 „*Razvoj institucionalne sposobnosti i izrada projektnih prijedloga za upravljanje strukturnim fondovima EU*“, čiji se početak provedbe očekuje krajem 2008.

Sve institucije uključene u provedbu programa, koji se financiraju iz sredstava EU imenovale su osobe zadužene za nepravilnosti, koje su upoznate sa postupcima koji uređuju postupanje u slučaju sumnje ili otkrivanja nepravilnosti. Svaka institucija dužna je tromjesečno izvještavati o nepravilnostima (čak i ako se ne sumnja na nepravilnosti niti ih se otkrije). Sva izvješća šalju se

AFCOS-u, jedinici Ministarstva financija koja djeluje kao središnje mjesto za pitanja nepravilnosti. Jedinica AFCOS ujedno će biti i kontakt za OLAF. Osobe zadužene za nepravilnosti u slučaju projekata koji se financiraju iz pretpripravnih programa, bit će zadužene i za strukturne instrumente. AFCOS će ažurirati postojeći priručnik za upravljanje nepravilnostima, s naglaskom na strukturne instrumente i organizirati izobrazbu osoba zaduženih za nepravilnosti i osoba uključenih u upravljanje fondovima EU. Rok za te aktivnosti je prva polovica 2009.

Unutarnja revizija različitih tijela u sustavu organizirana je u skladu sa zajedničkim načelima i standardima opisanim u poglavlju III Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (NN 141/06), preciznije, u članku 32. koji propisuje obvezno uspostavljanje unutarnje revizije u svim institucijama, koje upravljaju sredstvima EU. Sustavom upravlja Ministarstvo financija, u smislu zajedničkog vodstva i koordinacije rada unutarnje revizije (planiranje na osnovi rizika, rezultati rada revizije i izvješćivanje sa svih razina prema nadležnim čelnicima i nacionalnom dužnosniku za ovjeravanje).

Čelnici dobivaju neovisne procjene rada njihovih sustava na nižim razinama. Unutarnja revizija je usmjerena na poštivanje relevantnih propisa te na djelotvornost i učinkovitost sustava unutarnje kontrole, kao i na planiranje organizacije. Izgradnja sposobnosti i izobrazba unutarnjih revizora nastavit će se kroz projekte koji se financiraju iz sredstava EU i kroz posebni modul pod nazivom „Revizija EU fondova“ koji organizira Ministarstvo financija. Djelotvoran rad osigurat će se kroz redovan nadzor i ocjenu kvalitete i godišnje izvješćivanje o unutarnjoj reviziji na svim razinama Ministarstva financija.